

Uddannelsesprogram

Hoveduddannelsesforløb i

Oto-, Rhino-, Laryngologi

***Øre-, Næse-, Halsafdelingen, HE Vest
og***

Hørklinikken, HEV (Viborg)

Og

Speciallægepraksis

Og

Øre-, Næse-, Halsafdeling, AUH

2014 målbeskrivelsen

Godkendt den 12. maj 2016 af DRRLV

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	3
2. Uddannelsens opbygning.....	4
2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne.....	4
2. ansættelse: Høreklubben Viborg, HE Vest	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning	13
3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse.....	13
3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted.....	42
3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning.....	44
4. Uddannelsesvejledning	47
5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse	49
5.1 Evaluer.dk.....	50
5.2 Inspektorrapporter	50
5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg.....	50
6. Nyttige kontakter	52

1. Indledning

Specialet Oto-, Rhino-, Laryngologi er beskrevet i målbeskrivelsen www.sst.dk hvor også speciallægeuddannelsen er beskrevet. Speciallægeuddannelsens introduktions- og hoveduddannelsesforløb understøttes ved anvendelse af del elektroniske logbog www.logbog.net. Adgang til logbogen sendes til uddannelseslægen i dagene omkring ansættelsesstart i uddannelsesforløbet. I logbogen findes adgang til målbeskrivelse, relevante uddannelsesprogrammer, elementer der understøtter læringsprocessen, samt skemaer til dokumentation for godkendelse af de obligatoriske kompetencemål og kurser, der er betingelse for at opnå speciallægeanerkendelse.

Specielle regionale forhold

I Videreuddannelsesregion Nord forventes det, at den uddannelsessøgende læge begynder at forberede sin forskningstræning i tidlig fase af hoveduddannelsen. Den uddannelsessøgende skal træffe aftale med en vejleder, og finde et emne til forskningstræningsprojektet, samt sørge for at gennemføre forskningstræningens modul I, Kursus i videnskabelig metode, som udbydes af Health, Århus Universitet. Det specialespecifikke forskningstræningsmodul II forventes udbudt med 1,5 års mellemrum.

Under hoveduddannelsen skal der gennemføres i alt 12 kurser, nemlig 7 specialespecifikke, 3 generelle og 2 forskningstræningskurser. Det regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg anbefaler at både afdelinger og uddannelsessøgende læger sørger for at der gennemføres 2 kurser pr halvårlig ansættelse under hoveduddannelsen, så fraværet til kurser fordeles jævnt over hele hoveduddannelsesforløbet.

Det samme gør sig gældende med hensyn til ferie, at afdelinger og uddannelsessøgende bør fastholde, at der afholdes 3 ugers ferie pr halvårlig ansættelse.

I Videreuddannelsesregion Nord er iht. bekendtgørelse fra Sundhedsministeriet etableret et tilbud om [individuel karrierevejledning](#) i forbindelse med den lægelige videreuddannelse.

2. Uddannelsens opbygning

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen. Dette uddannelsesprogram angiver hvordan forløbet udmøntes i det aktuelle uddannelsesforløb, dvs. de konkrete ansættelser: antal, sted og varighed

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse	4. ansættelse
HEV, Øre-, Næse-, Halsafdelingen	HEV, Høreklubben	Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord	AUH, Øre-, Næse-, Halsafdeling
Varighed 18 mdr	Varighed 6 mdr	Varighed 6 mdr	Varighed 18 mdr

2.1 Præsentation af uddannelsens ansættelsessteder, herunder organisering af faglige funktioner og læringsrammerne

Nedenfor findes kort beskrivelse af de ansættelsessteder lægen skal ansættes på i denne del af speciallægeuddannelsen. Beskrivelsen er tilstræbt kort, men kan evt. findes i mere udførlig udgave på ansættelsesstedets hjemmeside ud fra det anførte link.

1. ansættelse: Regionshospitalet Holstebro, Øre-næse-hals afdelingen

(<http://www.vest.rm.dk/afdelinger/ore-nase-halsafdelingen/>)

Øre-næse-halsafdelingen er en funktionsbærende enhed indenfor specialet med fuld hovedfunktion og med regionsfunktion i en del specialfunktioner for ca. 600.000 indbyggere fra den vestlige del af Region Midt. Afdelingen er involveret i den primære udredning og diagnostik af maligne hoved-hals tumorer, mens behandlingen heraf foregår på Øre-næse-hals afdelingen, Aarhus Universitetshospital. Afdelingen dækker i øvrigt alle områder indenfor specialet med undtagelse af svære ansigtstraumer, der ligeledes foregår på Aarhus Sygehus.

Afdelingen omfatter hovedafdelingen i Holstebro (øre-næse-halsafdeling og audiologisk afdeling, 5+1 overlæger, 4 afdelingslæger, 10 uddannelsessøgende læger) og den audiologiske klinik i Viborg (med en audiologisk overlæge). Desuden betjenes Regionshospitalet Herning efter aftale med øre-næse-hals tilsynsfunktioner. På Regionshospitalet Herning ligger Fælles Akut Modtage Afdeling, FAM, men for enkelte specialer, herunder øre-næse-hals, foregår modtagelsen af de akutte patienter som regel i Holstebro.

Øre-næse-halsafdelingen i Holstebro består af operationsgang, ambulatorium, audiologisk afdeling og sengeafsnit.

Ca. 75% af patienterne modtages fra praktiserende speciallæger, og resten af patienterne henvises fra almen praksis, tandlæger og amtets øvrige sygehuse og afdelinger.

Se i øvrigt *Generel introduktionsbeskrivelse for uddannelsessøgende læger*

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Uddannelsessøgende læger deltager i afdelingens almindelige kliniske arbejde i forhold til uddannelsesniveaut.

Vagtfunktion

Læger i hoveduddannelse indgår i et fast 8-skiftet forvagtsskema med akut vagt i dagtiden på ambulatoriet indtil kl. 15.00 og herefter på sengeafdelingen indtil næste morgen kl. 07.45. Vagtfunktionen varetages fra kl. 07.45 til 17.00 som tilstedeværelse på sygehuset og herefter som tilkald fra bolig.

Vagtarbejdet består i dagtiden i modtagelse af akutte øre-næse-hals patienter i ambulatoriet og gennemførelse af akutte tilsyn for andre afdelinger. I vagtperioden efter kl. 15.00 består vagtarbejdet af gennemførelse af tilsyn på akut opererede patienter ved komplikationer og akutte tilsyn for andre afdelinger, modtagelse af akutte patienter på sengeafdelingen og aftenstuegang på sengeafdelingen.

Introduktionslæger indgår som udgangspunkt ikke i vagtberedskabet i vagttiden fra kl. 15.00 til 07.45. Dette er forbeholdt læger ansat i hoveduddannelsesstilling. Introduktionslæger kan dog i fornødent omfang have akutfunktion i dagtiden og derved opnå denne kompetence.

Vagtfunktionen varetages af den uddannelsessøgende læge i tæt samarbejde med den vagthavende speciallæge (bagvagt), som har det endelige ansvar for patientbehandlingen. Ved alt andet end rutinepræget arbejde konfereres med speciallægen. Dette gælder specielt ved ny indlagte patienter og ved forværring af eksisterende sygdomstilstande hos indlagte patienter. Arbejdet for den uddannelsessøgende læge er i høj grad selvstændigt. De behandlede patienter vil som udgangspunkt konfereres med speciallægen, men vil ligeledes kunne ses af speciallægen ved tvivlsspørgsmål eller uklarheder. Herved sikres supervision af det gennemførte arbejde.

Stuegang

Hver formiddag gennemføres en uddybende stuegang på sengeafdelingen. Denne gennemføres på skift af samtlige afdelingens læger. Når stuegangen gennemføres af en uddannelsessøgende læge vil der altid kunne konfereres med en speciallæge. Et passende antal gange vil den uddannelsessøgende læge sammen med sin hovedvejleder gennemføre en superviseret og evalueret stuegang for at kunne dokumentere og signere de til denne funktion hørende kompetencer i målbeskrivelsen.

Ambulatorium

Den uddannelsessøgende læge indgår som alle andre afdelingens læger i ambulatoriefunktionen. Der vil typisk være tale om:

- akut ambulatorium (modtagelse af akutte patienter udefra samt tilsyn på patienter fra andre afdelinger)
- pakke ambulatorium (modtagelse af patienter til udredning for hoved-hals kræft)
- alment ambulatorium (modtagelse af patienter til forundersøgelse til elektive operationer og kontroller efter operation eller igangsat behandling)

I ambulatoriet er der som regel mindst én speciallæge tilknyttet. Det forventes derfor som udgangspunkt, at alle patientbehandlinger konfereres med en speciallæge. Herved opnås supervision af den af den uddannelsessøgende læge gennemførte anamneseoptagelse, undersøgelse og plan-

lagte behandling.

Afhængig af patientkategori og uddannelsessøgende lægens opnåede kompetence kan der dog med tiden justeres på denne regel således at konfereringen kun behøver at foregå ved tvivls-spørgsmål.

Et passende antal gange vil uddannelsessøgende læge blive superviseret og evalueret af sin hovedvejleder i de forskellige ambulatoriums funktioner for at kunne dokumentere og signere de til denne funktion hørende kompetencer i målbeskrivelsen.

Operationsgang

Uddannelsessøgende læger vil som udgangspunkt læres op i de i målbeskrivelsen anførte kirurgiske kompetencer. Afhængigt af uddannelsesniveaue vil den enkelte uddannelsessøgende læge i forbindelse med planlægningen af afdelingens operationsprogram kunne tildeles bestemte typer operationer. En specifik planlægning af den enkelte uddannelsessøgende læges operative oplæring aftales med hovedvejlederen, som i samarbejde med den uddannelsessøgende læge udfærdiger en detaljeret individuel uddannelsesplan, som løbende justeres i forbindelse med vejledersamtalerne. Det påhviler den enkelte uddannelsessøgende og hovedvejlederen sammen med den bookingsansvarlige at sørge for, at den individuelle uddannelsesplan kan gennemføres. Opnåede kirurgiske kompetencer skal hurtigst muligt meddeles den bookingsansvarlige, således at der fremadrettet er mulighed for at anvende de respektive ny erhvervede kirurgiske kompetencer ved at allokere de dertil hørende operationer til den uddannelsessøgende læge.

Generelt forventes følgende operationer foretaget af:

Introduktionslæger

- Paracentese/tubulation
- Adenotomi
- Tonsillektomi
- Reposition af næsefraktur
- A. temporalis biopsi
- Primærsuturering af traumatiske sår

Tidlig fase uddannelsessøgende læger

- alle ovenstående
- Pharyngo-laryngoskopi hos voksne
- Fleksibel oesophagoskopi hos voksne
- Fleksibel bronchoskopi hos voksne
- Excision af hudtumorer (lipom, atherom, dermoidcyster)
- Excision af cervikal lymfeknude (simpel, uden nervestimulatore)
- Incision af cervikale abscesser

Sen fase uddannelsessøgende læger

- alle ovenstående
- Rigid oesophagoskopi inkl. fremmedlegemefjernelse hos voksne
- Rigid bronchoskopi hos voksne
- Evakuering af othæmatom
- Evakuering af septumhæmatom
- Excision af laterale halscyster

- Excision af cervikale lymfeknuder (avancerede, med nervestimulator)
- Deltagelse i gennemførelse af
 - o Septumplastik
 - o Excision af gld. submandibularis

I øvrigt forventes, at den uddannelsessøgende læge deltager i afdelingens øvrige operationer som assistent eller observatør.

Fokuseret ophold

Som en del af den tidlige hoveduddannelse skal den uddannelsessøgende læge på et 14 dages varende fokuseret ophold ved Tand-, mund-, og kæbekirurgisk afdeling i Aarhus for at opfylde uddannelsesprogrammets målsætning vedrørende bl.a. ansigtsfrakturer. Opholdet bør afvikles i løbet af de første 12 måneder af den tidlige hoveduddannelse, og det er den uddannelsessøgendes eget ansvar at aftale tidspunkt med uddannelsesansvarlige overtandlæge.

Der foreligger en detaljeret oversigt over de under opholdet forventede opnåede kompetencer. Attestation af opnåelse af disse kompetencer forestås af den uddannelsesansvarlige overtandlæge og kontrasteres af den uddannelsesansvarlige overlæge på Øre-næse-halsafdelingen.

Undervisning

Konferencer

Ved morgenkonferencen, som efterfølger røntgenkonferencen, hvor afdelingens aktuelle røntgenbilleder gennemgås, samles alle læger samt en koordinerende operations- og ambulatorie sygeplejerske og en sygeplejerske fra sengeafdelingen. Det sidste døgn akut indlagte patienter gennemgås, evt. justeres behandlingsplanen. Herefter gennemgås alle indlagte patienters aktuelle status og ved behov justeres også deres behandlingsplan. Gennemgangen foregår i plenum i tæt samarbejde mellem uddannelsessøgende lægerne og speciallægerne. Ved behov diskuteres forskellige behandlingsmuligheder. Diskussion af heraf afledte generelle betragtninger forekommer ligeledes tit. Samtlige syv lægeroller kan herved blive berørt og give yderligere kompetenceforøgelse.

Formaliseret undervisning:

Der afholdes regelmæssig undervisning onsdag mellem kl. 8.15 og 9.00. Aktiviteterne omfatter dels staff meetings, som afholdes af samtlige af hospitalets afdelinger én gang om måneden, dels undervisning afholdt af afdelingens læger. Undervisningen indeholder gennemgang af vigtige sygdomsenheder i oto-rhino-laryngologien, beretninger fra konference eller kursusdeltagelse, instruktioner i klinisk udstyr og meget andet. Aktiv involvering af den uddannelsessøgende læge i undervisningsaktiviteten er obligatorisk og en del af målbeskrivelsen.

Alle uddannelsessøgende læger forventes at besvare de af afdelingen udsendte ugeopgaver (5 spot-essay spørgsmål om udvalgte emner) på internettet.

For at kunne honorere målbeskrivelsens kompetencekrav om teoretisk viden (medicinsk ekspert), aftales systematisk gennemgang af oto-rhino-laryngologisk litteratur. For introduktionsstillingen anvendes *Lærebog i øre-næse-hals-sygdomme og hoved-hals-kirurgi. Therese Ovesen og Christian von Buchwald, Munksgaard.*

For hoveduddannelses stillingerne anvendes *Otorhinolaryngology, Head and Neck Surgery* Editors: Anniko, M., Bernal-Sprekelsen, M., Bonkowsky, V., Bradley, P., Iurato, S. (Eds.).

Den uddannelsessøgende forventes at forberede sig vedrørende nærmere aftalte emner i de anførte lærebøger. I forbindelse med vejledersamtaler bliver disse emner gennemgået og - såfremt tilfredsstillende fremlagt - kvitteret med kompetence underskrift i logbogen.

Kurser og kongresser

Afdelingen fremmer deltagelse i specialrelevante kurser og kongresser. Ansøgningen stiles skriftligt til den ledende overlæge (skema findes online under formulardelen på intranettet). Obligatoriske kurser har til enhver tid fortrinsret.

I samarbejde med de øvrige ØNH-afdelinger arrangerer Øre-næse-halsafdelingen Ø i Uddannelsesregion Nord 3 uddannelsesdage for introduktionslæger årligt (annonceres over arbejdsmail). De afholdes skiftevis på de forskellige afdelinger. Der er mødepligt og dermed lønkomensation på uddannelsesdagene.

Forskning

Alle læger i hoveduddannelse skal gennemføre et forskningstræningsmodul bestående af:

- Modul I (arrangeres af Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet)
- Modul II (udbydes af Videreuddannelsesregionerne, men er specialespecifikt for otorhinolaryngologi)

Afdelingen faciliterer gennemførelse af forskningsprojekter i forbindelse med bl.a. forsknings-træningsmodulet og den forskningsansvarlige speciallæge vil kunne være behjælpelig med inspiration for emnet, udfærdigelse af projektprotokollen og projektets praktiske gennemførelse.

2. ansættelse: Høreklubben Viborg, HE Vest

Ansættelsesstedet generelt

Høreklubben på Regionshospitalet Viborg hører ledelsesmæssigt under ØNH afd. Holstebro, men fungerer som en selvstændig enhed. Afdelingen er normeret med en audiologisk overlæge og en uddannelsessøgende læge i hoveduddannelse.

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Overlægen er den specialeansvarlige leder på høreklubben og har således ansvaret for den daglige uddannelse af de yngre læger og fungerer som vejleder/uddannelsesansvarlig overlæge og ansvarlig for diagnostik og behandling m.m.

På klubben er ansat et antal audiologiassistenter, der laver høreprøver samt tilpasser og justerer høreapparater. Til klubben er der tilkoblet øreprop-tekniker (øp), som tager aftryk og fremstiller ørepropper. Klinikens audiotekniker står for vedligeholdelse af det audiologiske udstyr, herunder klubbens IT systemer. Derudover er der ansat to høreopdagere til voksne og en til børnene. Høreklubben i Viborg er et ekspertområde inden for ØNH-området og omfatter diagnostisk, ikke-kirurgisk behandling og rehabilitering af børn og voksne med hørenedsættelse, tinnitus og hyperakuse. Endvidere er fagområdet involveret i forebyggelse og tidlig opsporing af hørenedsættelse, herunder screening af nyfødte for hørenedsættelse. Desuden varetager afdelingen auditory brainstem response (ABR), undersøgelse af pt. med henblik på Cochlear Implant (CI) og Bone anchored hearing aid (BAHA) operation.

Ved børneaudiologi følger den uddannelsessøgende læge i starten med overlægen. Derefter foretager uddannelseslægen selvstændigt undersøgelser af børn, men disse konfereres altid med over-

lægen.

Undervisning

Den uddannelsessøgende læge får undervisning af overlægen og af andre faggrupper. Følgende skal gennemgås: Hvordan der laves audiogram og høreapparat behandling, øp, ABR og tolkning af disse. Den uddannelsessøgende læge skal have demonstreret og foretage otoakustisk emission (OAE) og automated auditory brainstem response (AABR). Den uddannelsessøgende læge deltager sammen med hørepædagogen ved instruktion af patienter om høreapparat.

Overlægen underviser den uddannelsessøgende læge med daglige gennemgange af journaler, diagnostik og behandling, også ved evt. henvisninger til enten Øre-, Næse-, Halsafdelingen i Holstebro med henblik på operation, eller til AUH til videre udredning. I starten af ansættelsen følges uddannelseslægen med overlægen til undersøgelser af pt. et par dage, og laver herefter selvstændigt undersøgelser og gennemgang af audiologiske diagnoser og behandling. Der konfereres dog altid med overlægen især vedrørende CT, MR-skanning og kontroltider.

I de første 3 mdr. får uddannelseslægen stort kendskab til audiologiske diagnoser og behandling og bredt kendskab til høreapparater, her inklusive børneundersøgelser. I anden halvdel af ansættelsen undervises i ABR, og hvordan det tolkes. Uddannelseslægen lærer at beskrive en ABR. Fra 3. måned fungerer uddannelseslægen næsten selvstændigt. Desuden undervises den uddannelsessøgende læge i, hvordan man visiterer henvendelser, i hvilken rækkefølge, hvad slags pt. man skal tage først osv. Alle journaler, som uddannelsessøgende læge laver, gennemgås af overlægen og underskrives af denne.

Konferencer:

Høreklubben har personalemøde sidste onsdag i hver måned, hvor den uddannelsessøgende læge skal deltage.

Kurser og kongresser

Under ansættelsen kan den uddannelsessøgende læge deltage i 2 obligatoriske kurser og evt. også andre kurser efter aftale. Der vil altid blive givet tjenestefrihed og som regel også økonomisk hjælp til rejse og kursusafgift, til aftalte kurser.

Derudover arrangeres 2 ugers ophold på onkologisk afdeling i Aarhus og 2 dage på audiologisk afdeling på AUH for at se CI operation og evt. BAHA operation m.m.

Forskning

Der er ingen forskning på Høreklubben.

3. ansættelse: Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord. Se program for mulige praksis her: <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/hoveduddannelse/specialer/oto-rhinolaryngologi/uddannelsesprogrammer/>

4. ansættelse: Aarhus Universitetshospital, Øre-næse-hals afdelingen
<http://www.auh.dk/om-auh/afdelinger/ore-nase-halsafdeling-h/>

Ansættelsesstedet generelt

Dit primære arbejdssted er Øre-Næse-Hals afd. H, beliggende på den matrikel af Århus Universitetshospital (AUH) som ligger på Nørrebrogade (NBG). Behandlingen af visse patientgrupper deles med dels Onkologisk afd. D, Plastikkirurgisk afd. Z samt Tand-, Mund-, og Kæbekirurgisk afd. O, og

disse delte ambulatorier afvikles ved dels afd. D, Z og H. Endvidere gennemfører Øre-Næse-Hals afd. H ambulante operationer på den matrikel af AUH som ligger på Tage Hansensgade (THG). Her er CTP (Center for Thyroidea og Parathyroidea) ambulatoriet også beliggende, som varetages af endokrinologer, hoved-hals-kirurger og endokrine kirurger.

Afdelingen har desuden en satellitenhed i Randers, hvor der er tilknyttet 1 overlæge og 2 afdelingslæger.

I Randers varetages også uddannelse af læger i uddannelsesstilling.

Der foreligger en struktureret beskrivelse og bedømmelse af afdelingens uddannelse i form af [in-spekterrapport](#).

Organisation af specialer og faglige arbejdsfunktioner (funktionsbeskrivelse)

Arbejdstilrettelæggelse

Det daglige arbejde er organiseret i følgende tre teams: Otologisk/otokirurgisk-team, næse-bihule-team og hoved/halskirurgisk-team.

Der foreligger en arbejdsplan ca. 3 måneder frem i tiden. I arbejdsplanen har alle afdelingens læger fast tildelte funktioner. Funktionerne er opdelt i stuegang, operationsgang, div. ambulatoriefunktioner samt vagt.

Stuegang

Hverdage: formiddagsstuegang: 2 læger går stuegang, det tilstræbes, at en speciallæge / uddannelsessøgende læge i sen hoveduddannelse + en forvagt deles, hvilket giver god mulighed for supervision. Aftenstuegang på opererede patienter ved forvagt.

Weekend: Stuegang efter behov. Starter kl. 8.00.

Operationsgang

4 stuer hver dag 8-15 og 2 sene stuer om mandagen (til 16.10), samt 3 stuer hver torsdag på THG (en til næse-bihule-operationer, to til thyroidea- og parathyroidea-operationer). Endvidere er der en stue hver torsdag til TORS (robot-kirurgi) ligeledes på THG. Om torsdagen foretages fælles operationer med neurokirurger på NBG. I Randers råder afdelingen over 7 operationsstuer ugentligt til øre, næse-bihule og benign hals-kirurgi. I videst muligt omfang forsøges at arbejdstilrettelægge så alle operationsstuer er dubleret i forhold til bemanning og dermed oplæring af såvel uddannelsessøgende læger som speciallæger.

Ambulatorium

Akutstue: akutte patienter, kontroller og tilsyn. Varetages af dagtids-forvagt (introduktionsreservelæge eller tidlig HU) som dagfunktion og overtages senest kl. 15 af vagthavende forvagt.

Almindelig ambulatoriestue: planlagte kontroller og forundersøgelser inkl. kræftpakkeforløb

Specialambulatorier: Otoneurologisk klinik (speciallæge), Søvnklinik (tidlig og sen HU), Taleambulatorie (speciallæge), Tumoramblutorie (alle læger) og DH-amb (sen HU og speciallæger). CTP ambulatoriet (speciallæge).

Vagtfunktion

Døgnvagter m. rådighedsvagt fra bolig. Når man har vagt, tilstræbes det at man i dagtiden går stuegang, mens en anden forvagt passer akutstuen. Forvagter overtager koden senest kl. 15. Bagvagten (sen HU eller afdelingslæge) har bagvagtskoden også i dagtiden. Der er altid tilknyttet en bag-bagvagt (ovl.). Denne har ½ times tilkald for læger i sen HU og efter skøn for speciallæger i bagvagt.

Undervisning

- Den uddannelsessøgende deltager i den obligatoriske undervisning om onsdagen fra kl. 08.00-09.00

- Om fredagen har intro- og HU læger ansvaret for de kliniske fem minutter i relation til morgenkonferencen
- Introlægen bliver tildelt en Audit seance, hvor vedkommende selv skal alliere sig med en HU læge om at fremlægge hvordan det er gået en patientgruppe på afdelingen.

Konferencer:

- To gange ugentlig lungekonference på Røntgen R, AUH med deltagelse af thorax kirurger, radiologer, patologer, onkologer og øre-, næsehalslæger.
- To gange ugentligt afholdes tumor-morgenkonferencer med neuroradiologisk, onkologisk, PET og patologisk.
- Ved behov vurderes patienter med cavum oris cancer i DZOH regi, hvor der deltager odontologer, plastikkirurger, radiologer, onkologer og øre- næse- halslæger.
- En gang ugentligt er der cochlear implantationsmøde på Audiologisk Afdeling.
- En gang om måneden er ganeråd på Taleinstituttet.
- En gang ugentligt er der taleambulatorie. For læbekæbeganespalte-ptt. på Taleinstituttet.

Til samtlige af disse konferencer er der tilknyttet bestemte speciallæger og man kan som en del af uddannelsesplanen, planlægge at følge med til disse konferencer.

Formaliseret undervisning:

Færdighedslaboratorium inkl. virtuelt laboratorium

Et nyt og fuldstændigt opdateret færdighedslaboratorium er under etablering med mulighed for øre, næse-bihule, og hals-kirurgi på kadavere. Det forventes færdigt primo 2017.

Fokuseret ophold for tidlig HU

Som en del af den tidlige hoveduddannelse skal den uddannelsessøgende på et 14 dages varende fokuseret ophold ved Tand-, Mund-, og Kæbekirurgisk afdeling for at opfylde uddannelsesprogrammets målsætning vedrørende bl.a. ansigtsfrakturer. Opholdet bør afvikles i løbet af de første 12 måneder af den tidlige hoveduddannelse, og det er den uddannelsessøgendes eget ansvar at aftale tidspunkt med uddannelsesansvarlige overtandlæge (se nøglepersoner).

Det fokuserede ophold på Tand, Mund-, og Kæbekirurgisk afd. skal afvikles i én af følgende måneder: januar, marts, maj, september eller november.

I henhold til målbeskrivelsen skal man have 2 ugers fokuseret ophold på Onkologisk afdeling under hoveduddannelsen, disse er uden specifikke kompetencer. De 2 uger placeres tidligt i tidlig HU. Du skal aftale med skema-planlæggeren, hvornår dette ophold placeres. (april og primo oktober skal undgås).

Under opholdet på audiologisk klinik tilbringes 3+2 dage i otoneurologisk klinik.

Skemaplanlægger og den tilknyttede sekretær skal have besked om tidspunkt for afholdelse af fokuserede ophold per mail mindst 3 måneder før. Det anbefales derfor at den uddannelsessøgende snarest muligt efter opstart af det tidlige hoveduddannelsesforløb planlægger det fokuserede ophold – i samarbejde med hovedvejleder.

Fokuseret ophold for sen HU

Du bør under i dit ophold komme til Randers mhp. oplæring i septum-kirurgi. Opholdet er af 3 x 2 dages varighed og aftales af dig selv med overlægen i Randers. Opholdet er om fredagen sammen med en speciallæge fra næse-bihuletemaet. Opholdet bør være afviklet indenfor de første 12 mdr. Desuden placeres to uger i de sidste 6 mdr. af sen HU til valgfri kirurgi (i afdelingen eller på en anden afdeling/speciale).

Uanset at ugerne ligger fast skal skema planlægger og sekretær have besked pr. mail min. 3 mdr. før. Vi anbefaler derfor, at du snarest muligt planlægger disse ophold sammen med din vejleder.

Kurser og kongresser

Det er dit eget ansvar at tilmelde dig kurser [og give vagtplanlægger besked](#) senest 3 mdr. før kurset, og aldrig senere end sidste frist for ønsker til vagtplanen for den pågældende måned. Vi anbefaler derfor, at man tilmelder sig kurserne straks efter start i stillingen.

Desuden skal du ansøge afdelingsledelsen om fri via [ansøgningsskema til kursusaktivitet](#) hurtigst muligt og senest 4 uger før kursusstart. Generelt vil der blive givet fri med løn til obligatoriske kurser, mens øvrige kurser vil blive prioriteret af afdelingsledelsen. Som regel bevilges der ikke fri med løn til kursusaktivitet i weekender.

Forskning

Professoren afholder løbende Journal Club, hvor 2-3 uddannelsessøgende læger fremlægger en kritisk gennemgang af en videnskabelig artikel. Denne proces er meget lærerig for alle. Møderne annonceres på din arbejdsmail og via opslag på afdelingen og kan findes på I-drevet under mappen "Professor adm". Journal Club er frivilligt, men der er stor interesse fra alle yngre læger.

Herudover er der onsdagsmøder mellem kl. 8-9, hvor lægen der er i Randers ikke deltager. Programmet forefindes som opslag på afdelingen samt på [I-drev](#).

I logbogen skal man have underskrift på, at man har fremlagt fagligt materiale for kolleger. Du er selv sammen med din vejleder ansvarlig for at planlægge dato og emne med professor/professorsekretær hvad angår Journal Club og/eller med den ansvarlige for onsdagsmøder.

Afdelingen har en høj videnskabelig aktivitet med professoren som omdrejningspunkt. Der er god mulighed for at involveres i videnskabelig aktivitet fra molekylært niveau over databasearbejde til klinisk forskning og opgørelser. Afdelingen ser som universitetsafdeling med stor velvilje på forskningsaktivitet og har fungeret som afsæt for mange videnskabelige arbejder samt Ph.D'er og dr. med'er.

Det afgørende er, at du selv henvender dig med et særligt interesseområde og udkast til et projekt. Det er en god idé først at drøfte et projekt med sin hovedvejleder, som kan hjælpe dig med en foreløbig projektbeskrivelse el. evt. anviser dig de personer, du med fordel kan henvende dig til.

3. Kompetencer, lærings- og kompetencevurderingsmetoder samt kurser og forskning

3.1 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsstrategier. (*indsæt LINK*).

Indholdet og rækkefølgen i nedenstående checkliste "sakses" fra målbeskrivelsens logbog.

I dette program findes anvisning på i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og kompetencevurderingsmetoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse i det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet:

OTOLOGI OG OTONEUROLOGI (HO)

Nr	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder	1.	Aud	Pr	2.
HO1	Diagnosticere og behandle kroniske/komplicerede infektiøse/inflammatoriske tilstande i ydre øre og øregang	- Kronisk/eksematøs ekstern otitis - Perichondrit	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			
HO2	Diagnosticere og redegøre for behandlingen af - Kongenitte deformiteter i ydre øre og øregang - Akvisitte deformiteter i ydre øre og øregang	- Præ-aurikulær fistel - Microti - Anoti	A-kursus Audiologi Selvstudie	Godkendt A-kursus				1-6
HO3	Behandle aures alatae (D) og behandle simple præ-aurikulære fistler (C)	Plastik af ydre øre	Superviseret klinisk arbejde	Kompetencedokumentation for korrektion for aures alatae i kittellommebog.	12-18			
HO4	Diagnosticere tumorer i og omkring ydre øre og i øregang	- Kutane neoplasier - Præ-aurikulære vedhæng	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	12-18			
HO5	Fjerne mindre, velafgrænsede tumorer i og omkring ydre øre	Præaurikulære vedhæng	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.				6-12
HO6	HO6. Behandle traumatiske af-	Suturere større skader på ydre øre	Superviseret klinisk arbejde 14	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			

	fektioner af ydre øre og øregang	Behandle othæmatom						
HO7	HO7. Diagnosticere, samt behandle eller visitere traumatiske trommehinde- og mellemøretilstande	- Barotraume - Hæmatotympanum - Otoliquorrhoe	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			
HO8	HO8. Diagnosticere og kende behandling af komplikationer til akut og kronisk mellemøreinfektion Herunder foretage paracentese og tubulation (D)	- Mastoiditis - Meningitis	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Kompetencedokumentation for tubulation i kittellommebog. Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder			X	
HO9	HO9. Diagnosticere og konservativt behandle kroniske mellemøreinfektioner og – inflammationer.	Oprensning operationskaviteter	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.			X	
HO10	HO10. Diagnosticere og kende behandlingen af choleste-	Mellemøre-/øregangskolesteatom	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	12-18			

	atom			Gennemgang af case ved hovedvejleder				
HO11	HO11. Diagnosticere og visitere glomustumor	• Angive symptomer og fund der giver mistanke om glomustumor	Selvstudie	Struktureret vejledersamtale	12-18			
HO12	HO12. Diagnosticere årsager til konduktivt høretab og redegøre for behandlingen	• Sequelae otiditis, otosklerose, andre årsager til konduktivt høretab. • Kende principperne for høreforbedrende operationer. • Have kendskab til høreapparat behandling og rådgive herom.	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.				6-12
HO13	Diagnosticere, udrede og selvstændigt behandle vestibulære årsager til akut og anfaldsvis svimmelhed. Mestre relevante bedside undersøgelser (H11), samt repositionsmanøvrer. Tolkning af kalorisk test.	• BPPV (Epley's og Barbeque manøvrer) • Mb. Meniere • Neuritis vestibularis • Labyrinthitis • Zoster oticus/ Ramsay-Hunt • Svimmelhed associeret med sudden deafness • Transportsyge	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder		X Inkl 2 dages opfølgning på afd		
HO14	Have kendskab til og kun-	• Commotio labyrinthii	A-kursus Vestibulo-					12-

	ne visitere årsager til kronisk vestibulært udløst svimmelhed	• Temporalbens-fraktur (herunder perilymfatisk fistel) • Buegangsdehiscens • Fobisk postural vertigo • Barotraume • Bilat. vestibulopati • EVA-syndrom	gi/otoneurologi Fokuseret ophold i vestibulologisk/otoneurologisk ambulatorium	Godkendt A-kursus. Fokuseret ophold i Otoneurologisk ambulatorium				18
HO15	Have kendskab til og kunne visitere andre årsager til vertigo, herunder centrale årsager. Mestre HINTS-test og tolke resultat. (HINTS: HeadImpulse, Nystagmus, Skew Test) Kende VOR og test af denne med/uden visual fixation. Kende indikationer for akut MR skanning og neurologisk vurdering Kende avancerede undersøgelser herunder: VNG, VHIT, VEMP, SVV/SVH.	• Cerebellart infarkt • Hjernestammeinfarkt • Dissemineret sklerose • (Migræne Ass. Vertigo) • Tumor fossa posterior • Vaskulit/ karmalformation	Superviseret klinisk arbejde	Se HO14				12-18
HO16	Diagnosticere, udrede og visitere perifer og central facialisparese. Gradere perifer parese iht House- Brackmann skala. Kende behandling af perifer facialis parese'	• Perifer kontra central parese • Tolke relevant biokemi/mikrobiologi, objektive/otoneurologiske fund og billeddiagnostiske undersøgelser.	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			
HO17	Diagnosticere, udrede og		Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde			X	

	visitere patienter med andre kranienervpareser , samt patienter med ansigtssmerter	• Abducens-, hypoglossus-, vagus og accessoriusparese • Trigeminusneuralgi • Myoser • Sinuitis • Atypiske ansigtssmerter • Temperomandibular joint dys-funktion		dokumenteret i kittellommebog.				
HO18	Udrede sudden deafness og redegøre for evt. behandling	• Tolke audiometri og oto-neurologisk undersøgelse	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	12-18			

AUDIOLOGI (HA)

Nr	Kompetencer	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
HA1	HA1. Optage en specifik audiologisk anamnese og tilrettelægge et audiologisk udrednings-program til kvantitativ og kvalitativ måling af hørelsen		Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder		X		
HA2	Foretage en klinisk vurdering af hørelsen og udføre umaskeret toneaudiometri, impedansundersøgelse og screening for otoakustiske emissioner	• Stemmegaffeltests • Rentonetærskler • Tympanometri • Compliance • Øregangsvolumen • Stapediusreflekser • TEOAE, DPOAE	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA3	Tolke resultatet af en standardaudiometrisk undersøgelse. Vurdere evt. behov for obj. audiometri og simulati-onstests. Redegøre for maskeringsprincipper og fejlkilder	• Tonetærskler med luft- og benledning • Taletærskel • Skelneevne • Impedansundersøgelse • Gellé test	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA4	Iværksætte screening for vestibularis	Anvende audiologiske kriterier for	Superviseret klinisk	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		

	schwannom eller anden cerebellopontin vinkeltumor	screening (f.eks. asymmetrisk/ensidig hørenedsættelse, ensidig tinnitus) MR-scanning, ABR	arbejde Case-gennemgang	Gennemgang af case ved hovedvejleder				
HA5	Topisk diagnosticere hørenedsættelse og foreslå en sandsynlig ætiologi		Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA6	Redegøre for de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse og foreslå ætiologisk udredning.	• Kende det neonatale hørescreeningsprogram • Kende betydningen af tidlig diagnostik og intervention ved kongenit eller tidligt erhvervet hørenedsættelse hos spædbørn • Kende de hyppigste risikofaktorer for og årsager til kongenit eller i barndommen erhvervet hørenedsættelse	A-kursus Audiologi Selvstudie	Struktureret vejledersamtale		X		
HA7	Foreslå aldersrelevant adfærdsaudiometri og elektrofysiologiske høreus. til børn og kunne tolke resultaterne af adfærdsaudiometrien		Selvstudie	Struktureret vejledersamtale		X		
HA8	Iværksætte audiolo-	• Redegøre for betydningen	Superviseret klinisk	Observation af klinisk arbejde		X		

	gisk vurdering efter meningitis	af snarlig audiologisk udredning og evt. behandling med cochlear implantat efter meningitis pga risikoen for cochleær fibrose-ring/ossifikation	arbejde	dokumenteret i kittellommebog.				
HA9	Foreslå mulig behandling ved hørenedsættelse betinget af malformation, infektion, traume, toksisitet, degeneration, neoplasi og autoimmune, vaskulære, eller metaboliske sygdomme	• Sequelae otidis • Traumatisk trommehindeperforation • Barotraume	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA10	Foreslå relevant hørehabilitering med høreapparat, høreforbedrende kirurgi eller en kombination hos børn og voksne og foreslå egnet høreapparattype	• Kende indikationerne for høreapparatbehandling, herunder monaural/binaural behandling. • Kende mulighederne og begrænsningerne i forskellige udformninger af høreapparat, forskellig signalbehandling og funktionaliteter. • Kende basale principper for høreapparattilpasning og behov for efterkontrol. • Kunne foreslå behandling med CROS og biCROS. • Kunne identificere og håndtere komplikationer til høreapparatbehandling. • Kende kontraindikationer for høreapparatbrug. • Kende indikationer og hovedtrækkene i behandling	Case-gennemgang	Gennemgang af case ved hovedvejleder		X		

		med BAHS						
HA11	Visitere børn og voksne til vurdering med henblik på behandling med cochlear implant.	• Kende indikationer for henvisning til CI-center. • Kende hovedtræk i præoperativ udredning. • Kende hovedtræk i implantation og post-operativ optræning	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.		X		
HA12	Udrede subjektiv og objektiv tinnitus, og hyperakuse og foreslå behandling	• Diagnosticere evt. bagvedliggende behandlingskrævende tilstand. • Vurdere tinnitus klinisk betydning og behandlingsindikation. Kende principperne i gængse behandlingsmetoder	Superviseret klinisk arbejde	Struktureret vejledersamtale		X		
HA13	Kende til avanceret elektrofysiologisk audiologisk diagnostik	• Elektrocochleografi • Cortical and brainstem auditory evoked potentials • Electrically evoked potentials	A-kursus Audiologi Selvstudium	Struktureret vejledersamtale		X		

RHINOLOGI (HR)

Nr	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
HR1	Udrede og behandle traumer af ydre næse, septum og cavum nasi inkl. fremmedlegemer samt komplikationer hertil: • Foretage reposition af kompliceret næsefraktur • Behandle septumhæmatom/-absces	• Næsefraktur • Septumhæmatom/-absces • Hæmatom/absces i ydre næse	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			

HR2	Redegøre for diagnosticering og behandling af rhinoliquorhoe		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	12-18			
HR3	Optage anamnese, udrede og indlede behandling af infektiøse/inflammatoriske lidelser i cavum nasi og sinus paranasalis. Kunne foretage: - Nasal endoskopi - Kæbehulepunktur (D) - Medicinsk behandling - Parakliniske undersøgelser inkl.biopsi	- Allergiske årsager - Rhino-sinuitis - Cystisk fibrose - Relation til astma - "United Airways" - Wegeners granulomatose	Superviseret klinisk arbejde	Kompetencedokumentation for kæbehulepunktur/sinuskopi i kittellommebog. Struktureret klinisk observation ved MiniCex i kittellommebog.			X	
HR4	Redegøre for principper i behandlingen af akut og kronisk rhinosinuitis m/u polypose iht. EPOS. Udrede og behandle rhinosinuitis, herunder komplikationer samt redegøre for: - Billeddiagnostik - Medicinsk behandling - Kirurgisk behandling, herunder FESS og FESS med navigation	- Suppurative komplikationer med involvering af orbita - Intrakranielle komplikationer - Barotraume	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder	12-18			
HR5	Diagnosticere neoplasier i vestibulum/cavum nasi og sinus	- Angiofibrom - Invert papillom	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	12-			

	paranasalis: - Tolke CT/MR scanning - Bioptere - Kendskab til national vejledning for udredning og behandling af sinonasalcancer (DAHANCA) - Kendskab til kraniebasisk kirurgi	Sino-nasal cancer	nisk arbejde Case-gennemgang	Gennemgang af case ved hovedvejleder	18			
HR6	Kendskab til allergologisk udredning, rådgivning og behandling af patienter med kronisk rhinosinuitis, herunder kunne redegøre for indikationerne for og principperne i allergenspecifik immunterapi. Kunne tolke Skin Prick Test (SPT). Redegøre for principperne i specifik IgE in vitro diagnostik.	- Relevante akutte allergiske reaktioner (urticaria, rhinitis, konjunktivitis, angioødem og anafylaksi) på allergener i miljøet, i medikamenter og ved insektstik - Kronisk allergisk rhinitis	Superviseret klinisk arbejde A-kursus Paraklinik og Næsebihuler	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.			X	
HR7	Diagnosticere og behandle kongenitte og erhvervede deformiteter af ydre næse og septum : - Vurdere såvel funktionelle som kosmetiske klager - Beherske kliniske metoder til vurdering af luftpassagen - Kendskab til objektive metoder til vurdering	- Septumdeviation - Deformiteter af ydre næse - Frakturfølger	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for korrektion af septum nasi i kittellommebog.				1-6

	af luftpassagen • Foretage ukompliceret septumkorrektion • Foretage turbinoplastik • Kendskab til rhinoplastik med åben og lukket teknik			Kompetencedokumentation for turbinoplastik i kittellommebog.				
HR8	Redegøre for udredning og behandling af choanal atresi		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	12-18			

LARYNGOLOGI (HL)

Nr	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
HL1	Optage anamnese og diagnosticere organiske og funktionelle, kongenitte stemmelidelser og instituere kirurgisk, medicinsk eller logopædisk behandling, herunder foretage: • Fleksibel laryngoskopi • Stroboskopisk undersøgelse og diagnostik • Redegøre for organisationen af taleforsorgen	• Dysfoniske tilstande • Laryngomalaci • Vocal Cord Dysfunction (VCD) • Exercise Induced Laryngeal Obstruction (EILO)	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder				1-6
HL2	Kende benigne lidelser i stru-	• Reinkes ødem	Superviseret klinisk	Observation af klinisk arbejde	1-6			

	ben.	• Noduli • Cyster/sulci •	arbejde	dokumenteret i kittellommebog.				
HL3	Have kendskab til stemmeanalyse	• Være bekendt med de enkelte parametre i analyserne og deres anvendelighed.	A-kursus Endoskopi	Godkendt kursus				6-12
HL4	Diagnosticere og iværksætte udredningsprogram hos patienter med stemmebåndsparese	Mistanke om : • Thyroidea cancer • Lungecancer • Oesophagus cancer • Rheumatologiske lidelser	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			
HL5	Kendskab til behandling af ensidig stemmebåndsparese : • Samarbejde med logopæd • Kendskab til kirurgisk behandling •		Superviseret klinisk arbejde Deltagelse i foniatrik ambulatorium	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	12-18			
HL6	Kendskab til behandling af dobbeltsidig recurrensparese : • Foretage trakeotomi • Kendskab til arytenoidektomi • Biokemi • Tolke billeddiagnostik	Mistanke om : • Thyroideaecancer • Lungecancer • Rheumatologiske lidelser	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for tracheotomi i kittellommebog.				1-6

HL7	Kendskab til benigne og maligne tumorer i larynx , herunder: • Diagnosticere/behandle cancer laryngis i henhold til nationale retningslinjer (DAHANCA & DANGLOT) • Kunne udføre direkte (mikro)laryngoskopi	• Larynxpapillomer • Behandling af larynxcancer • Behandling af præmaligne lidelser	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for direkte (mikro)laryngoskopi i kittellommebog.	6-12			
HL8	Kunne udrede og foretage akut primær behandling af traumer mod larynx	• Larynxfraktur • Larynxødem • Luftvejsobstruktion	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			

HOVED – HALSKIRURGI (HH)

Nr	Kompetence	Konkretisering af kompetence	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
HH1	Optage anamnese, undersøge, og diagnosticere medfødte sygdomme på hoved-hals, samt kranio-faciale misdannelser. Herunder: • Tolke billeddiagnostik • Assistere ved kirurgisk fjernelse af lateral halscyste/fistel • Assistere ved fjernelse af	• Lateral halscyste/fistel • Median halscyste • Kongenitte neoplasier • Torticollis • Læbe-ganespalte • Kraniofaciale malformationer • ØNH relevante syndromer	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Gennemgang af case ved hovedvejleder Kompetencedokumentation for ekstirpation af median halscyste i				1-6

	median halscyste			kittellommebog. Kompetencedokumentation for ekstirpation af lateral halscyste i kittellommebog.				
HH2	Behandle simple hudrelaterede tumorer på hoved og hals. Herunder kunne foretage: • Lokalanæstesi • Korrekt excision og anvendelse af suturteknikker (D) Herunder kunne redegøre for: • Risikofaktorer og komplikationer ved operation på hals generelt • Præ-operativ information • Post-operative observationer	• Ateromer • Hudtumorer • Chondrodermatitis nodularis	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog Kompetencedokumentation for ekstirpation af hudrelateret tumorer i kittellommebog.	6-12			
HH3	Varetage behandling af ukomplicerede traumatisk bløddels- læsioner og foreslå behandling af komplicerede læsioner	• Traume mod hals • Stiklæsioner • Nerveaffektion • Tolke billeddiagnostik	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6			
HH4	Diagnosticere, samt kende til og	• Mandibelfrakturer (corpus,	Superviseret klinisk		12-			

	starte behandling af frakturer i ansigt og basis cranii . Herunder kunne: • Tolke billeddiagnostik • Klinisk vurdere syn, øjenbevægelser, audiologiske og vestibulære funktioner, sensibilitet, tandforhold og sammenbidsfunktion • Redegøre for og assistere ved behandlingen af ansigtsfrakturer • Kende indikationer for akut kirurgisk intervention	ramus og collum) • Mellemansigtsfrakturer (maxil, zygoma og orbita) • Overansigtsfrakturer (næse, nasoethmoidal og os frontale) • Tindingebensfrakturer	arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder	18			
HH5.	Varetage kirurgisk og medicinsk behandling af bløddelsinfektion og sår på hals, herunder: • Kirurgisk behandling med incision, drænage og revision af abscesser (D) • Mikrobiologisk udredning • Medicinsk behandling • Sekundær suturering Have kendskab til, samt kunne initiere behandlingen af sjældne, men alvorlige bløddelsinfektioner på halsen	• Abscesser • Fistler • Fremmedlegemer • Re-blødning • Drænbehandling • Odontogene abscesser. • Nekrotiserende fasciitis (B) • Lemierres syndrom (B)	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Kompetencedokumentation for kirurgisk incision, drænage og revision af abscesser i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder				1-6
HH6	Diagnosticere lymfadenopati på halsen og tumor colli hos børn og voksne, herunder tilrettelægge udredningsprogram med anvendelse og tolkning af : • Mikrobiologiske under-	• Bakterielle infektioner, herunder mykobakterier • Virale infektioner • Benigne tumorer	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	7-12			

	søgelse • Biokemi • FNA • UL af hals • Billeddiagnostik Iværksætte relevant behandling Fjerne solitær lymfeknude			Kompetencedokumentation for ekstirpation af lymfeknude i kittellommebog herunder fremlæggelse af udfyldt OSATS.				
HH7	Ved mistanke om hovedhalskræft foretage udredning i henhold til gældende nationale vejledninger (DAHANCA). Herunder: • Relevante skopier • Biopsi • FNA • Vejledning omkring misbrug/ernæring • Ordinere og tolke billeddiagnostik • TNM klassifikation • Canceranmeldelse • Redegøre for behandling • Informere patient om malignt svar • Henvise til onkologisk afdeling • Kendskab til DAHANCA Henvisning til relevant rehabilitering	• Pharynx cancer • Rhinopharynx cancer • Cavum oris cancer • Lymfom • Metastase fra ukendt primær tumor • Pharynx cancer • Øvre esophagus cancer • C. Thyreoidea	Superviseret klinisk arbejde Case-gennemgang	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Gennemgang af case ved hovedvejleder	6-12			
HH8	Diagnosticere kirurgisk relevante sygdomme i glandula thyroidea. Herunder:	• Thyroidea cancer • Multinodøs struma • Solitær knude i gl. thyroidea	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	6-12			

	- Behandle komplikationer til thyroidektomi - Assistere til thyroidektomi - Tolke præ- og postoperativ paraklinik og billeddiagnostik	- Struma - Toksisk struma		Kompetencedokumentation for thyroidektomi i kittellommebog.				
HH9	Kendskab til kirurgisk behandling af hyperparathyroidisme, herunder foretage: - Tolkning af parakliniske undersøgelser - Diagnosticere og behandle hormonelle konsekvenser og bivirkninger efter operation	Primær og tertiær hyperparathyroidisme	Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	6-12			
HH10	Redegøre for teoretiske forhold ved anvendelse af UL og udføre systematisk UL-undersøgelse af hals.	- Gl. thyroidea - Gl. submandibularis - Gl. parotis - Anvende doppler til bedømmelse af flow - Lymfeknude diagnostik - UL vejledt FNA - Beskrivelse af patologiske fund	Superviseret klinisk arbejde A-kursus Billeddiagnostik	Kompetencedokumentation for UL-skanning af hals i kittellommebog, hertil fremlæggelse af dokumentation for én udfyldt OSAUS	1-6			
HH11	Diagnosticere og behandle sialolithiasis, sialoadenitis og sialose: - Kendskab til sialoendoskopi - Fjerne spyttsten i ductus submandibularis - Assistere ved fjernelse af gl. submandibularis	- Sarkoidose - Ranula - Autoimmune lidelser - Mb Sjögren - Xerostomi - Drooling/sialorhoe	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog. Kompetencedokumentation for				

				excision af gl submandibularis i kittellommebog.				
HH12	Udrede neoplasier i gl. parotis og submandibularis, sublingualis og de små spytkirtler. • Have kendskab til pakkeforløb og national vejledning for spytkirtelkræft (DAHANCA) • Have kendskab til almindelige benigne diagnoser ved neoplasier i spytkirtler • Have kendskab til behandling af kirurgiske komplikationer, herunder Freys syndrom, paralyse af n.facialis • Informere patienten om kirurgiske risici ved spytkirtelkirurgi		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale	12-18			
HH13	Diagnosticere og behandle patienter med ætsninger eller fremmedlegemer i spiserøret, samt redegøre for behandling af eventuelle komplikationer • Foretage rigid oesofagoskopi • Foretage fleksibel oesofagoskopi		Superviseret klinisk arbejde	Kompetencedokumentation for oesophagoskopi i kittellommebog.				1-6
HH14	Diagnosticere og behandle patienter med fremmedlegemer i		Færdighedstræning i simulator	Kompetencedokumentation for bronkoskopi i kittellommebog.				1-6

	bronkierne • Foretage rigid bronkoskopi • Foretage fleksibel bronkoskopi		Superviseret klinisk arbejde					
HH15	Redegøre for biologiske effekter af ioniserende stråling, samt behandlingsmuligheder	• Konventionel strålebehandling • Hyperfraktionering • Hypofraktionering • Accelereret strålebehandling • IMRT • Konkombinant kemoterapi • Radiosensitizer	A-kursus Hovedhals Fokuseret onkologisk ophold Selvstudie	Godkendt kursus				6-12
HH16	Kende principper og indikationer for strålebehandling og systemisk anti-neoplastisk behandling med kurativt og palliativt sigte	• Vurdere patientens komorbiditet • Indtegning af konturer i samarbejde med radiolog.	A-kursus Hovedhals Fokuseret onkologisk ophold Selvstudie	Godkendt kursus				6-12
HH17	Informere om, diagnosticere og behandle de almindeligste forekommende tidlige og sene komplikationer til strålebehandling	• Dysfagi • Mundtørhed • Hudforandringer • Slimhindeforandringer • Osteoradionekrose	A-kursus Hovedhals Fokuseret onkologisk ophold Selvstudie Case-gennemgang	Godkendt kursus Gennemgang af case ved hovedvejleder				6-12
HH18	Udrede og diagnosticere snorken og søvnapnø hos børn og voksne. Kunne rådgive om profylakse og henvise til behandling: • Søvnmånering	• Obstructive Sleep Apnea Syndrome (OSAS) • Upper Airway Resistance	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.				6-12

	• Kendskab til CPAP- og BIPAP-behandling • Kendskab til kirurgiske behandlingsmuligheder af obstruktiv søvnapnø • Kendskab til andre søvnlidelser • Kendskab til de medicolegale regler vedr. føreretegnethed ved OSA •	Syndrome (UARS) • Adenoide vegetationer • Tonsilhypertrofi • Laryngomalaci • Nasalstenose • Kraniofaciale malformationer							
HH19	Udrede og diagnosticere dysphagi. Kendskab til funktionel endoskopisk evaluering af synkefunktion (FEES) og videoflouraskopi	• Ernæringsproblemer • Aspiration	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.	1-6				
HH20	Kendskab til follow-up efter behandling af hoved-hals cancer. • Rehabilitering • Logopæd • Opfølgingsprogram • Udredningsprogram ved mistanke om recidiv	• Klinisk vurdering efter radioterapi • Genoptræningsplan	Superviseret klinisk arbejde	Observation af klinisk arbejde dokumenteret i kittellommebog.					1-6

KOMMUNIKATOR

Nr	Kompetencer	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H1	Formidle besked om livs- truende sygdom og sikre patientens forståelse		U-kursus i kom- munikation Superviseret kli- nisk arbejde Fokuseret ophold på onkologisk af- deling.	Godkendt U-kursus i kommunikation Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedbacksamt refleksion over gennemført Mini-CEX	1-6			

H2	Etablere forståelig kommunikation mellem de ansvarlige sundhedsmedarbejdere, patienten og dennes pårørende		Superviseret klinisk arbejde	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	1-6			
H3	Kommunikere med personer, hvor kommunikationen kan være vanskelig, herunder med hørenedsættelse, psykisk syge, personer med anden etnisk-kulturel baggrund og akut kriseramte.		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX				1-6
H4	Kommunikere med børn og forældre, herunder kunne etablere kontakt til børn i undersøgelsessituationer		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX				1-6

SAMARBEJDER

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H5	Samarbejde med læger fra andre specia-		Tværfagligt kursus i ledelse(SOL)	Godkendt kursus				1-6

	ler herunder samarbejde i tværfagligt teams.		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	360-graders feedback Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX				
H6	Samarbejde skriftligt med læger fra andre afdelinger og i primærsektor (epikriser, henvisninger etc)		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	1-6			
H7	Samarbejde med palliative team, praksissektor, hjemmesygeplejerske eller onkologisk afdeling f.eks. om den terminale patient		Superviseret klinisk arbejde Herunder praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	12-18			
H8	Kende og anerkende andre medarbejdergruppers ekspertise og rolle f.eks. sygeplejersker, audiologiassistenter, audiologopæder, teknikere m.fl.		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	12-18			
H9	Fungere i et interdi-		Superviseret klinisk	Kompetencevurderingen udgøres af	12-18			

	ciplinært team (f.eks. cochlear implant team, thyroideateam) og kunne påtage sig en ledende rolle i et team		arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX				
--	---	--	--	---	--	--	--	--

SUNDHEDSFREMMER

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetode				
H10	Rådgive om sundhedsfremmende adfærd af betydning i oto-rhino-laryngologi, herunder tobak, alkohol, ernæring og støj, livsstilsproblemer		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Struktureret vejledersamtale			X	
H11	Anvende gældende lovgivning og retningslinjer for mistanke om arbejdsbetinget sygdomme, herunder kunne informere patient og pårørende, og foretage relevante anmeldelser.	.	Diverse kurser Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Struktureret vejledersamtale			X	
H12	Redegøre for høreomsorgens organisering, således at patienter med hørenedsættelse kan rådgives og visiteres hensigtsmæssigt Herunder tilbud om høre-pædagogisk vejledning og		Teoretisk kursus Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Struktureret vejledersamtale		X		

	høretekniske hjælpemidler.							
H13	Vejlede om profylakse for at forhindre eller begrænse udvikling af hørenedsættelse hos børn og voksne		Gruppediskussion og varetagelse af praktisk arbejde	Struktureret vejledersamtale			X	
H14	Redegøre for anmeldelsespligten for erhvervsbetinget høreskade	Udfylde de gældende blanketter	Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold og teoretisk kursus	Struktureret vejledersamtale			X	

LEDER/ADMINISTRATOR/ORGANISATOR

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H15	Visitere patienter i forhold til gældende regler om frit sygehusvalg og vurdere henvisninger i forhold til behandlingsbehov.		Tværfagligt kursus i ledelse og administration	Struktureret vejledersamtale				6-12
H16	Redegøre for lovgivning og regelsæt for journalindsigt, klageadgang og patientforsikring		Diverse kurser	Struktureret vejledersamtale				1-6
H17	Lede en klinisk situation, hvor teamet er tværfagligt sammensat, herunder indtage en lederrolle i akutte,		Tværfagligt kursus i ledelse Superviseret klinisk arbejde	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedbacksamt refleksion over gennemført Mini-CEX				1-6

	kritiske situationer, herunder prioritere arbejdet, lede og organisere behandlingen af den kritisk syge patient		Simulator træning					
H18	Planlægge det daglige arbejde i afdelingen		Indgå i arbejdstilrettelæggelse	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback				
H19	Kendskab til rationel praksisdrift	• Praksisstyring (daglige drift; personale; økonomi) • Behandlingskodning • Ydelsesregistrering		Struktureret vejledersamtale			X	
H20	Udføre en korrekt diagnosekodning og ydelsesregistrering		Diverse kurser	Struktureret vejledersamtale	1-6			

AKADEMIKER/FORSKER OG UNDERVISER

	Kompetence	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H21	Anvende evidensbaseret medicin herunder: • formulere et problem • søge litteratur • tolke litteraturen • sammenfatte resultaterne • formidle resultaterne		Forskningstræningsmodul som led i den lægelige videreuddannelse Fremlæggelse ved afdelingsundervisning, konference eller journalclub	Gennemført videnskabelig evaluering af undervisningsgrundlag ved vejleder.				1-6

H22	Opsøge, vurdere og formidle ny viden indenfor speciallets og tilgrænsende specialers emnekreds		Forskningstræning modul som led i den lægelige videreuddannelse	Godkendt kursus				1-6
H23	Undervise studenter, kolleger og andet personale		Undervisning af andre og fremlæggelse ved afdelingsundervisning og konference Vejlederfunktion	Gennemført undervisning.	12-18			

PROFESSIONEL

Nr	Kompetencer	Konkretisering	Læringsstrategi	Kompetencevurderingsmetoder				
H24	Fastholde og udvikle egen faglig kompetence		Selvstudium	Struktureret vejledersamtale				1-6
H25	Vurdere og handle på etiske problemer, som optræder i det kliniske arbejde, herunder de etiske problemer der knytter sig til screening, genetisk rådgivning, genoplivning mv.	• Udføre etisk analyse af klinisk problem • Motivere valg fra etiske betragtninger • Kommunikere etiske overvejelser til sundhedspersonale, patienter og pårørende	Diverse teoretiske kurser Superviseret klinisk arbejde	Struktureret vejledersamtale	12-18			
H26	Prioritere egen arbejdsindsats og prioritere mellem forskellige arbejdsfunktioner		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	12-18			

H27	Udvide passende personlige og mellemmenneskelig professionel adfærd		Superviseret klinisk arbejde herunder audiologisk afdeling og praksisophold	Kompetencevurderingen udgøres af struktureret vejledersamtaler baseret på 360 grades feedback samt refleksion over gennemført Mini-CEX	1-6			

3.2 Kort beskrivelse af læringsmetoder samt hvordan de anførte kompetencevurderingsmetoder skal anvendes på det enkelte ansættelsessted

1. ansættelse: Regionshospitalet Holstebro, Øre-næse-hals afd.,
<http://www.vest.rm.dk/afdelinger/ore-nase-halsafdelingen/>

Mesterlære - i kliniske situationer vil mere erfarne kolleger vejlede og instruere samt supervisere den uddannelsessøgende, som herved trinvis tilegner sig kompetencen til at kunne mestre den givne aktivitet.

Færdighedslaboratorium - den uddannelsessøgende vil opleve simulering af bestemte kliniske situationer ved hjælp af fantomer. Herved opnås indsigt i og træning af korrekt diagnose og behandling af en given sygdomstilstand (f.eks. den akut respirationstruede patient). Bestemte operative processer kan trænes ved computersimulation eller ved hjælp af kadaverøvelser (som f.eks. mastoidektomi).

Talekonference - den uddannelsessøgende deltager i tværfaglig konference mellem laryngolog og talepædagog hvor patienten undersøges og vurderes og den mest optimale behandling planlægges.

Selvstudium - den uddannelsessøgende tilegner sig selvstændigt teoretisk viden gennem lærebøger, tidsskriftsartikler, internettet samt ved deltagelse i relevante kurser.

Varetagelse af klinisk arbejde - den uddannelsessøgende deltager aktivt i det kliniske arbejde og får herved indsigt i specialets opgaver. Alle 7 lægeroller bliver herved berørt i større eller mindre omfang.

Kompetencevurderingsmetoder

De erhvervede kompetencer evalueres ved hjælp af forskellige strategier i henhold til målbeskrivelsens oversigt:

Journalaudit - En evaluering af den uddannelsessøgendes arbejdspraksis – i form af en superviseret og struktureret gennemgang af egne journaler, patientforløb, arbejdsprocedurer og lignende.

Cases - Er journaler valgt af den uddannelsessøgende, som kan danne basis for en lærings- og evalueringssamtale indenfor det pågældende aktuelle emne.

Porteføljeoptegnelser - Vurdering af porteføljeoptegnelser baseret på en samtale mellem den uddannelsessøgende og en bedømmer med udgangspunkt i den uddannelsessøgendes egne porteføljeoptegnelser.

Bedside - En vurdering baseret på observation af den uddannelsessøgendes praksis i en klinisk situation under samtidig eller direkte efterfølgende samtale med redegørelse for den uddannelsessøgendes overvejelser i forbindelse med vedkommendes handlinger og deres teoretiske baggrund.

360 graders evaluering - En struktureret og konstruktiv evaluering med feedback til den uddan-

nelsessøgende i forhold til kompetencer inden for områderne kommunikator, samarbejder, professionel og leder/administrator. Foretages 1 gang i introstillingen og 1 gang i hvert underelement af hoveduddannelsen.

Struktureret kollegial bedømmelse (Mini-CEX) - En evaluering af den uddannelsessøgende, baseret på observation af denne i den daglige kliniske praksis, suppleret med den uddannelsessøgendes redegørelse for de teoretiske baggrunde for dennes handlinger.

Struktureret vejledersamtale - En samtale mellem den uddannelsessøgende og vejlederen, der afhandler i forvejen definerede områder, men som ikke har præg af overhøring.

Godkendt kursus - En skriftlig udtalelse fra kursusleder, at kursisten har opfyldt kursets mål.

Bedømmelse af opgave - En skriftlig udtalelse fra vejleder eller anden kompetent person om kvaliteten af en udført opgave.

De **kirurgiske færdigheder** evalueres på baggrund af forskellige kompetenceniveauer i kittellommebogen

- *Kompetenceniveau A.* Har set, hørt eller læst om: Normalt vil det indebære, at man har overværet proceduren.
- *Kompetenceniveau B.* Kan udføre proceduren under nøje supervision (ved operative indgreb vil vejleder typisk være på stuen, evt. i vask).
- *Kompetenceniveau C.* Kan udføre proceduren under nogen supervision. (Ved operative indgreb vil vejleder typisk være orienteret med henblik på evt. assistance).
- *Kompetenceniveau D.* Kan udføre proceduren uden supervision. Operative procedurer kan typisk udføres i vagten med vejleder på tilkald fra hjemmet.
- *Kompetenceniveau E.* Kan supervisere og undervise i proceduren, (typisk skal kursisten have superviseret yngre kolleger 5 eller flere gange i proceduren).

3.2.1 Hvem vejleder:

På ansættelsestidspunktet er der udpeget en hovedvejleder, som varetager introduktionssamtalen og de senere vejledersamtaler. Introduktionssamtalen er planlagt til at finde sted i løbet af de første to uger af ansættelsen.

I løbet af de første to ugers ansættelse er der skemalagt et introduktionsprogram, hvor den uddannelsessøgende læge kommer gennem de fleste stationer i afdelingen med planlagt vejledning ved rutineret personale de enkelte steder, det være sig læger, sekretærer og sygeplejersker. Derefter er der skiftende arbejdsopgaver med forskellige vejledningsniveauer. Afhængigt af uddannelseslægens rutine i arbejdsopgaverne vil der være en læge i et parallel-ambulatorium, eller den uddannelsessøgende læge må på eget initiativ efter behov opsøge vejledning hos særligt kynlige kolleger.

3.2.2 Skemalægning af vejledning og kompetencevurdering

Arbejdsplanen lægges ca. 2 måneder frem af afdelingens planlægningsmedarbejder med udgangspunkt i uddannelsesprogrammerne og efter diverse input fra ledende overlæge, uddannelseslæ-

gerne og deres vejledere. De regelmæssigt tilbagevendende vejledersamtaler med hovedvejleder, hvor den mere refleksivt prægede vejledning foregår, aftales individuelt mellem hovedvejleder og den uddannelsessøgende læge.

Ellers foregår den daglige vejledning efter oplevet behov på den uddannelsessøgende læges initiativ og efter nærmere aftale ved justeringssamtaler med hovedvejleder.

3.2.3.a Vurderingsmetoder

Opfyldelse af delmål af kompetencerne i henhold til målbeskrivelsen underskrives af de mere erfarne kolleger (kliniske vejledere), som observerer de tilsvarende aktiviteter i ambulatorier, i vagtarbejdet og på operationsgangen. Initiativet til underskrifterne udgår fra uddannelseslægen. Der anvendes med fordel kittellommebog.

Kompetencevurderingsmetoden case-baseret diskussion benyttes i forbindelse med konferencer, undervisningsmorgener, ambulatorier og i operationsafdelingen på foranledning af uddannelseslægen eller en mere senior læge.

360 graders evalueringen initieres af den uddannelsesansvarlige overlæge efter aftale med den uddannelsessøgende læge, sædvanligvis efter 6-8 måneders ansættelse.

3.2.3.b Initiativ til kompetencevurdering.

Initiativ til kompetencevurdering udgår fra den uddannelsessøgende læge og fra justeringssamtalerne med hovedvejleder, i praksis ved at den uddannelsessøgende læge melder individuelle kompetencer klar til godkendelse i den elektroniske logbog www.logbog.net.

3.2.4 og 3.2.5 Hvem godkender kompetenceerhvervelser:

De uddannelsesansvarlige overlæger (UAO) kan godkende samtlige kompetencer af den uddannelsessøgende læge ved elektronisk kvittering i www.logbog.net.

Speciallæger med ansvar for særlige kliniske områder er oprettet i www.logbog.net med mulighed for at godkende kompetencer for alle uddannelseslæger. Tilsvarende er hovedvejleder oprettet i logbog.net til at kunne godkende alle kompetencer for sin uddannelseslæge.

Godkendelse af klinisk adfærd skal gives på baggrund af, at underskriveren har observeret den relevante kliniske adfærd på et passende rutineniveau.

Godkendelse af vidensniveau skal gives efter passende diskussion om emnet

3.3 Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

Disse er nationale og er beskrevet i målbeskrivelsen. De specialespecifikke kurser organiseres via specialeselskabet <http://dsokh.dk/uddannelse/generel-information/retningslinjer-for-a-kurser/>

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#) og Sundhedsstyrelsens [hjemmeside](#).

Generelle kurser

De generelle kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Kurserne udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt, af det regionale videreuddannelsessekretariat og af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om de regionale vilkår, inklusiv vilkår for tilmelding.

For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#) og Sundhedsstyrelsens [hjemmeside](#).

Forskningstræning

De regionale følgegrupper / uddannelsesudvalg / -råd udarbejder i samarbejde med den postgraduate lektor en oversigt over forskningstræning, som findes på det regionale videreuddannelsessekretariats [hjemmeside](#).

2.ansættelse: HE Vest, Høreklubben (Viborg)

Læringsmetoder

Superviseret klinisk arbejde

De første 2 uger af ansættelsen følger uddannelseslægen med overlægen hver dag, bliver vist arbejdsområdet, og hvordan man optager anamnese. Derefter følger overlægen med uddannelseslægen en uge og observerer og tilretter, hvis nødvendigt. I løbet af den første måned konfereres hver journal med overlægen. Fra 3. måned arbejder lægerne nærmest selvstændigt, og kan altid konferere med overlæge.

Casegennemgang

Overlægen observerer løbende uddannelsessøgende læges journaler og drøfter disse til vejleder-samtalerne. Casesamtaler tager udgangspunkt i aktuelle optegnelser, hvor overlægen bringer læringspunkter frem i journalerne.

A-kursus audiologi

Det påregnes, at lægen kan deltage i to obligatoriske kurser i løbet af ansættelsen på Høreklubben.

Selvstudie

Overlægen anbefaler litteratur, som lægerne kan låne og forventes at læse.

Kompetencevurderingsmetoder

Initiativet til kompetencevurdering kan komme fra både uddannelsessøgende læge og overlægen og baseres på overlægens observation af uddannelseslægens kliniske arbejde. Der bliver taget udgangspunkt i aktuelle journaloptegnelser, som den uddannelsessøgende har lavet, hvori der findes cases til læring og forståelse for opnåede kompetencer. Journaler/cases gennemgås ved strukturerede vejledersamtaler, der afholdes mindst 3 gange i løbet af ansættelsen.

3. ansættelse: Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord. Se program for mulige praksis her: <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/hoveduddannelse/specialer/oto-rhinolaryngologi/uddannelsesprogrammer/>

4. ansættelse: Aarhus Universitetshospital, Øre-næse-hals afdelingen

<http://www.aarhussygehus.dk/om+os/afdelinger/%c3%b8re-,+n%c3%a6se-+og+halsafdeling+h>

Mesterlære - i kliniske situationer vil mere erfarne kolleger vejlede og instruere samt supervisere den uddannelsessøgende, som herved trinvis tilegner sig kompetencen til at kunne mestre den givne aktivitet.

(Virtuelt) færdighedslaboratorium - den uddannelsessøgende vil opleve simulering af bestemte kliniske situationer ved hjælp af fantomer. Herved opnås indsigt i og træning af korrekt diagnose og behandling af en given sygdomstilstand (f.eks. den akut respirationstruede patient).

Selvstudium - den uddannelsessøgende tilegner sig selvstændigt teoretisk viden gennem lærebø-

ger, tidsskriftsartikler, internettet samt ved deltagelse i relevante kurser. Der forefindes adgang til relevant litteratur på biblioteket, hos de enkelte overlæger samt adgang til artikler via samarbejde med statsbiblioteket.

Varetagelse af klinisk arbejde - den uddannelsessøgende deltager aktivt i det kliniske arbejde og får herved indsigt i specialets opgaver. Alle 7 lægeroller bliver herved berørt i større eller mindre omfang.

Surgical Club afholdes ca. hver anden måned mhp. klinisk-praktisk –kirurgisk træning. Er på frivillig basis. Invitation sendes rndt per mail til lægere i afdelingen.

Kurser: De relevante introkurser udsendes der mail om når de nærmer sig. Det er HU lægens eget ansvar at få tilmeldt sig A-kurserne. A-kursus tilmelding og oversigt findes på DSOHHs hjemmeside (dsohh.dk).

Casegennemgang: Uddannelsessøgende læge tager selv initiativ til dem, udvælger selv eller sammen med vejleder en relevant case og aftaler tid til fremlæggelse samme med vejleder.

Fokuseret ophold: Se beskrivelse under pkt. 2.2

Forskningstræning: Skal gennemføres for at opnå kompetence H21,22 og 23. Består af Modul I og II, hvor modul II er specialespecifikt. (<http://www.videreuddannelsen-nord.dk/hoveduddannelse/obligatoriske-kurser-og-forskningstraning/forskningstraning/>)

Kompetencevurderingmetoder

Audit der er oprettet et Auditkatalog ved Afdelingen, hvilket betyder, at en hvilken som helst person kan tilmelde et forløb til den uddannelsesansvarlige overlæge/ledende sekretær med henblik på behandling på et månedligt Audit-møde i denne forbindelse kan vejlederne frembringe journalmateriale og gennemgå dette med den uddannelsessøgende mhp. afdækning af dennes arbejdspraksis.

Bedside er at en mere erfaren kollega observerer den uddannelsessøgende i en klinisk eller kirurgisk situation. De anvendte værktøjer til denne evaluering er OSATS og MiniCEX.

Logbogsoptegnelser, som den uddannelsessøgende selv fører, derudover kan der mhp. struktureret kollegial bedømmelse udarbejdes supplerende bedømmelseskema, hvor der typisk indgår emner fra de mere bløde kompetencer. Et sådant skema bør udarbejdes mellem vejleder og den uddannelsessøgende selv.

Godkendt kursus en skriftlig udtalelse fra en kursusleder

Evaluering af en skriftlig opgave ved Afdelingen f.eks. udarbejdelse af en patientinformation eller en afdelingsinstruks.

4. Uddannelsesvejledning

Under ansættelsen skal der gives uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen

<https://sundhedsstyrelsen.dk/da/uddannelse/speciallaege/maalbeskrivelser/~media/4206E200B65D47A8BCBA41EF9B3F1B31.ashx>

Der skal efter behov tilbydes karrierevejledning og hjælp til specialevalg.

1.ansættelse: Regionshospitalet Holstebro, Øre-næse-hals afdelingen

<http://www.vest.rm.dk/afdelinger/ore-nase-halsafdelingen/>

Organisering af den lægelige videreuddannelse

De uddannelsesansvarlige overlæger sørger for at den uddannelsessøgende læge får tildelt en hovedvejleder under ansættelsen på afdelingen. Kopi af uddannelsesplaner og resume af uddannelsessamtaler sendes fra den uddannelsessøgende læge til den uddannelsesansvarlige overlæge, som regelmæssigt kontakter afdelingens skemalægger med henblik på, at der i arbejdsplanen tages hensyn til de individuelle uddannelsesplaner. Den uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL) hjælper med at organisere fordelingen af ubesatte vagter blandt de yngre læger, når arbejdsplanen må fraviges.

Der forsøges tilgodeset introduktion til nye funktioner afhængig af den uddannelsessøgendes kompetencer.

Alle læger med højere charge forventes at fungere som kliniske vejledere.

Rammer for uddannelsesvejledning

Den uddannelsessøgende læge aftaler med hovedvejleder tidspunkt for introduktionssamtale (indenfor de første 2 uger), og der skal aftales løbende samtaler, typisk med 1-3 måneders intervaller. Det forventes at der afsættes cirka en time til introduktionssamtale og slutevalueringsamtale og cirka 30 minutter til løbende samtaler under ansættelsen. Antal og hyppighed af samtaler justeres ved behov. Den uddannelsesansvarlige overlæge deltager i møderne ved behov.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Uddannelsesplanen udarbejdes i forbindelse med introduktionssamtalen, og der sendes kopi heraf til den uddannelsesansvarlige overlæge. Hovedvejlederen og den uddannelsessøgende læge informerer skemalæggeren med henblik på den konkrete planlægning af arbejdsopgaver/uddannelsesfunktioner for den uddannelsessøgende læge. Uddannelsesplanen skal anvendes som redskab til sikring af læringsprogression og til godkendelse af de enkelte kompetencer.

Uddannelsesplanen tager sigte i opfyldelse af de specifikke obligatoriske kompetencer inden for de 7 lægeroller i løbet af den aktuelle deluddannelse. Der suppleres med samtale om karriereplan.

Progressionen i kompetenceerhvervelsen vurderes i det daglige samarbejde mellem hovedvejleder, kliniske vejledere og den uddannelsessøgende. Ved justeringssamtalerne sikres opnåelse af kompetencerne inden for de 7 lægeroller ved gennemgang af den uddannelsessøgendes logbog samt obligatoriske cases og journal audit.

Ved slutsamtalen sikres og attesteres opnåelse af alle krævede kompetencer indenfor tidsrammen..

Den uddannelsesansvarlige overlæge får kopi af introduktions-, justerings- og slutsamtale .

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Alle uddannelsessøgende tildeles ved den Uddannelsesansvarlige overlæge en hovedvejleder, speciallæge, hvis ansvarsområde fremgår af målbeskrivelsen.

Alle erfarne læger med gennemført vejlederkursus kan virke som kliniske vejledere- dog kan opnåede kompetencer kun attesteres af afdelingens speciallæger.

Der tilstræbes regelmæssig superviseret stuegang og ambulatorievirksomhed samt skemalagt superviseret operationsaktivitet.

MiniCEX = anvendes til kompetencevurdering under ambulatoriums- og stuegangsvirksomhed.

De kirurgiske færdigheder afspejler sig i OSATS vurdering

2.ansættelse: Regionshospitalet Viborg, Audiologisk afdeling

Organisering af den lægelige videreuddannelse

På Høreklubben er der ansat en specialeansvarlig overlæge, der også fungerer som uddannelsesansvarlig overlæge og hovedvejleder. Derudover er der 2 uddannelsesansvarlige overlæger i Holstebro, som høreklubben ledelsesmæssigt hører under. Der er ingen UKYL på klubben, men man kan trække på UKYLen i Holstebro. Tillidsrepræsentanten skal også findes i Holstebro. Overlægen på høreklubben er medlem af det specialespecifikke, regionale uddannelsesudvalg.

Rammer for uddannelsesvejledning

Der er sædvanligvis introduktionssamtale på ansættelsens første dag. Herefter afholdes samtaler efter 3 og 6 mdr., samt evt. 1-2 samtaler mere efter behov. Samtaledato aftales fra gang til gang eller lægges, hvor der er mulighed for det, i vagtplanen. Der afsættes cirka 45 minutter til samtalen.

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Der findes en generel uddannelsesplan for ansættelsen på afdelingen. Planen tilrettes til lægens niveau, justeres løbende, og gennemgås ved samtalerne.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Overlægen superviserer og vejleder under hele ansættelsen, og godkender kompetencer og laver den tidsmæssige attestation i den elektroniske logbog.

3. ansættelse: Speciallægepraksis i Videreuddannelsesregion Nord. Se program for mulige praksis her: <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/hoveduddannelse/specialer/oto-rhinolaryngologi/uddannelsesprogrammer/>

4. ansættelse: Aarhus Universitetshospital, Øre-næse-hals afdelingen

<http://www.aarhussygehus.dk/om+os/afdelinger/%c3%b8re-,+n%c3%a6se-+og+halsafdeling+h>

Organisering af den lægelige videreuddannelse

Funktionsområdet for afdelingens uddannelsesansvarlige overlæge (UAO) fremgår af målbeskrivelsen.

De uddannelsesansvarlige overlæger (UAO) på afdelingen er rådgiver og ansvarlige for den postgraduate lægelige uddannelse på afdelingen. Sammen med den uddannelseskoordinerende yngre læge (UKYL) og hovedvejleder koordineres de enkelte uddannelsesforløb.

Rammer for uddannelsesvejledning

Der udpeges en hovedvejleder for den uddannelsessøgende læge. Hovedvejlederen har ansvar for, i forbindelse med introduktionssamtalen, at tilrettelægge den individuelle uddannelsesplan sammen med den uddannelsessøgende. Ved introduktionssamtalen, som skal være afholdt indenfor de første 2 uger af ansættelsen, udleveres en *portefølje* samt en *kittellommebog* i hvilken de opnåede kompetencer skal dokumenteres ved underskrift af den kliniske vejleder, der har observeret kompetencens opnåelse i den elektroniske logbog.

Hovedvejlederen har sammen med den uddannelsessøgende læge ansvar for, at samtalsystemet bestående af introduktionssamtale, flere justeringssamtaler samt slutevalueringssamtale, bliver gennemført. De forskellige samtalers indhold fremgår af samtalskemaerne, som skal udfyldes og sendes til de uddannelsesansvarlige overlæge.

I uddannelsen anvendes de læringsstrategier, læringsrammer og evalueringsstrategier, som er angivet i målbeskrivelsen og andetsteds i dette uddannelsesprogram.

Dokumentation for opfyldte kompetence mål i porteføljen og tilstedeværelse på afdelingen i minimum 90% af arbejdstiden er forudsætning. Blanketten "Attestation for tidsmæssigt gennemført uddannelseselement" anvendes som dokumentation.

Datoer for samtaler og indholdet samt godkendelser af disse foreligger elektronisk (RMUK).

Udarbejdelse af uddannelsesplan

Den individuelle uddannelsesplan tager udgangspunkt i den generelle uddannelsesplan, samt den uddannelsessøgendes kliniske og teoretiske baggrund. Delelementerne prioriteres yderligere efter den uddannelsessøgendes karriereplan.

Supervision og klinisk vejledning i det daglige arbejde

Principielt deltager alle afdelingens læger efter viden og erfaring i vejledningen og supervision af den uddannelsessøgende. Alle speciallæger kan dokumentere opnåelse af målbeskrivelsens kompetencer. Ved uhensigtsmæssige forløb involverer den uddannelsessøgende, klinisk vejleder eller hovedvejlederen den uddannelsesansvarlige overlæge, den postgraduate kliniske lektor (PKL) og evt. uddannelsessekretariatet, i nævnte rækkefølge.

5. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse¹, at de regionale råd for lægers videreuddannelse skal sikre høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse (kap. 1, § 2). Til løsning af denne opgave har Rådet flere redskaber, nemlig brugertilfredshed via yngre lægers evaluering af afdelingerne på evaluer.dk og inspektorrapporter for alle afdelinger.

¹ www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=11069

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse i Videreuddannelsesregion Nord² (DRRLV) vil løbende følge disse evalueringer, ligesom det forventes, at de diskuteres i de regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg³, hvor specialets postgraduate kliniske lektor (PKL) er formand⁴.

5.1 Evaluer.dk

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse offentliggør yngre lægers evalueringer af uddannelsesstederne elektronisk via system på evaluer.dk.

Den enkelte uddannelsessøgende læge skal ved afslutning af hvert delforløb evaluere sit ophold, både hvad angår uddannelsesprogram, herunder uddannelsesplan samt uddannelsesstedet og dets læringsrammer. Evalueringen foregår via evaluer.dk, hvortil den yngre læge modtager log-in via mail fra Videreuddannelsessekretariatet. Alle de uddannelsessøgende lægers evalueringer af uddannelsesstederne kan følges via hjemmesiden www.evaluer.dk.

Den enkelte læges evaluering er anonym og dermed ikke offentligt tilgængelig. Derimod offentliggøres et gennemsnit for alle evalueringer på den uddannelsesgivende afdeling.

Uddannelsesansvarlige overlæger har adgang til at se enkeltevalueringer og prosatekst om uddannelsesstedet. For afdelingen er denne prosatekst oftest den mest givende og udviklende del af evalueringerne, mens pointevalueringerne mere tjener til sammenligning på tværs af afdelinger, specialer og hospitaler. Afdelingerne vil løbende anvende disse evalueringer i arbejdet på at forbedre den lægelige videreuddannelse.

5.2 Inspektorrapporter

Sundhedsstyrelsen⁵ står for inspektorordningen og udsender inspektorer til alle uddannelsesgivende afdelinger ca. hvert 4. år, samt udsender rapporter fra inspektorernes besøg. Det fremgår af Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1706 af 20.12.2006 om de regionale råd for lægers videreuddannelse (kap. 2, § 7), at DRRLV løbende skal vurdere den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted på baggrund af inspektorrapporterne. Ordningen er et væsentligt element i kvalitetsopfølgningen af den lægelige videreuddannelse på de enkelte hospitaler og afdelinger. Inspektorrapporterne fremlægges løbende på møder i DRRLV, som via den Postgraduate Kliniske Lektor i de enkelte specialer følger op på inspektorrapporternes konklusioner og anbefalinger i samarbejde med ledelserne på afdelingerne og de uddannelsesansvarlige læger.

5.3 Regionale specialespecifikke uddannelsesudvalg⁶

Uddannelsesudvalgene for de enkelte specialer har til formål at drøfte spørgsmål om specialets vi-

² www.videreuddannelsen-nord.dk/det+regionale+r%c3%a5d

³ www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat+klinisk+lektor/uddannelsesudvalg

⁴ www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat+klinisk+lektor

⁵ www.sst.dk/Uddannelse%20og%20autorisation/Inspektorordning.aspx

⁶ <http://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat+klinisk+lektor/uddannelsesudvalg>

dereuddannelse på samtlige uddannelsessteder i Videreuddannelsesregionen, herunder at bidrage til sikring af en ensartet høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse på alle uddannelsessteder for specialet. Uddannelsesudvalgene bør derfor løbende drøfte de enkelte afdelingers evalueringer og inspektorrapporter og følge op på disse via PKL i specialet, som også informerer DRRLV.

6. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted:

<http://www.vest.rm.dk/afdelinger/ore-nase-halsafdelingen/>

<http://www.hospitalsenhedmidt.dk/afdelinger-og-centre/horeklinikken/>

<http://www.aarhusygehus.dk/om+os/afdelinger/%c3%b8re-,+n%c3%a6se-+og+halsafdeling+h>

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse

Oversigt findes på [hjemmesiden](#) for Center for Sundhedsvidenskabelige Uddannelser

Specialeselskabets hjemmeside

www.dsohh.dk

Sundhedsstyrelsen

www.sst.dk

[Den lægelige videreuddannelse](#)

Styrelsen for patientsikkerhed

www.stps.dk

Regionale sekretariater for lægelig videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laegeuddannelsen.dk

Andre

Lægeforeningens karriererådgivning [Karrierecoaching](#)